M. T. CICERONIS

PRO M. MARCELLO ORATIO

REVISADO POR

LUIS RÚBERT CANDAU
LICENCIADO EN FILOSOFIA Y LETRAS
DIPLOMADO EN ESTUDIOS CLASICOS

Colección E. B. E. de clásicos latinos escolares

LHOMOND, *Epitome Historiae Sacrae,* libro I.
id. id. id. id. id. II.
id. *Epitome Historiae Graecae.*
C. NEPOTE, *De illustribus viris.*
CICERÓN, *Catilinarias.*
id. *Pro Archia poeta.*
id. *Pro M. Marcello.*
id. *De Senectute.*
id. *Laelius de Amicitia.*
TITO-LIVIO, *Historiarum ab Urbe condita.*
TÁCITO, *Analium.*
VIRGILIO, *Eneida,* libro I.
id. id. id. II.
HORACIO, *Odas* (Selección).
OVIDIO, *Tristium et ex Ponto epistolarum selectio.*
CÉSAR, *De bello gallico,* libro I.
id. id. id. id II.
id. id. id. id III.
id. *De bello civili* (Selecta).
CICERÓN, *Somnium Scipionis.*
HORACIO, *Epistola ad Pisones.*
SÉNECA, *De brevitate vitae.*
MARCIAL, *Epigrammata.*
FEDRO, *Fábulas.*
OVIDIO, *Las metamorfosis.*
id. *Sancti Augustini, selecta.*
id. *Sanctorum Patrum excepta.*
id. *Sancti Evangelii secundum Mathaeum.*
ALISEDA, *Romanum Lac.*
id. *Q. Horacio Flaco.*
id. *Textos cristianos.*
id. *Poesía cristiana.*
HUERTA, *Morfología latina.*
id. *Sintaxis latina.*
id. *Guía de traducción.*

Ciceron 200 Latin

M. T. CICERONIS

PRO M. MARCELLO ORATIO

REVISADO POR

LUIS RUBERT CANDAU
LICENCIADO EN FILOSOFIA Y LETRAS
DIPLOMADO EN ESTUDIOS CLASICOS

1959
COMPAÑIA BIBLIOGRAFICA ESPAÑOLA, S. A.
Nieremberg 14
MADRID

Imprenta de Aldecoa. — Burgos 17876

MARCO TULIO CICERON

Historia. — Nace en la ciudad de Arpino (Lacio) el 3 de Enero de 106 a. de J. C; y muere el año 43 a. de J. C.

Como orador revelóse con su discurso *Actio prima in Verrem,* siguiendo luego una serie de oraciones famosas: *Pro Lege Manilia, De lege agraria, Pro Archia, Pro Milone* y las *Filípicas.*

Ante César, ya dictador, habló varias veces Cicerón, perdonado por aquél por su fervor pompeyano. Uno de los discursos pronunciados ante César es esta ORATIO PRO MARCELLO, solicitando el perdón para el acusado, que había seguido también a Pompeyo como senador.

Lengua. — Cicerón constituye, con César, el lenguaje literario clásico latino. César, con la ausencia de figuras y preciosismos; y Cicerón, con una solemne frase llena de ritmo y de sonoridades. César constituye el fondo más regular del léxico y sintaxis latinos. Cicerón emplea algu-

nos arcaísmos y voces menos en uso; v. g.: *totiens = toties; quotiens = quoties; inlustris = illustris; quicquid = quisquis.*

El hipérbaton es más irregular que el de César, debido al énfasis oratorio, creando alguna dificultad para la traducción, si bien constituye un adorno del lenguaje.

Notación. — El texto está tomado de una de las ediciones más corrientes, sin pretensiones críticas, adaptado para la enseñanza de la lengua latina.

M. T. CICERONIS

PRO M. MARCELLO ORATIO

CAP. I

Diuturni silentii, patres conscripti, quo eram his 1 temporĭbus usus, non timōre alĭquo, sed partim dolōre, partim verecundia, finem hodiernus dies attŭlit, idemque initium, quae vellem quaeque sentīrem, meo pristĭno more dicendi. Tantam enim mansuetudĭnem, tam inusitātam inauditamque clementiam, tantum in summa potestāte rerum omnium modum, tam denĭque incredibĭlem sapientiam ac paene divīnam tacĭtus praeterīre nullo modo possum. M. enim Marcello vobis, patres conscripti, 2 rĕīque publĭcae reddĭto, non illīus solum, sed etiam meam vocem et auctoritātem et vobis et rei publĭcae conservātam ad restitūtam puto. Dolēbam enim, patres conscripti, et vehementer angēbar, virum talem, cum in eādem causa in qua ego fuis-

set, non in eādem esse fortūna nec mihi persua-
dēre potĕram nec fas esse ducēbam versāri me in
nostro vetĕre curricŭlo, illo aemŭlo atque imita-
tōre estudiōrum ac labōrum meōrum quasi quodam
socio a me et comĭte distracto. Ergo et mihi meae
pristĭnae vitae consuetudīnem, C. Caesar, inter-
clūsam aperuisti, et his omnĭbus ad bene de omni
3 re publĭca sperandum quasi signum alĭquod sustu-
listi. Intellectum est enim mihi quidem in multis
et maxŭme in me ipso, sed paulo ante [in] omnĭ-
bus, cum M. Marcellum senatui rĕīque publĭcae
concessisti commemorātis praesertim offensionĭbus,
te auctoritātem huius ordĭnis dignitatemque rei pu-
blĭcae tuis vel dolorĭbus vel suspicionibus anteferre.
Ille quidem fructum omnis ante actae vitae ho-
dierno die maxĭmum cepit, cum summo consensu
senātus, tum iudicio tuo gravissĭmo et maxĭmo.
Ex quo profecto intellĕgis, quanta in dato bene-
ficio sit laus, cum in accepto sit tanta gloria. Est
vero fortunātus ille, cuius ex salūte non minor pae-
4 ne ad omnes, quam ad ipsum ventūra sit, laetitia
pervenĕrit; quod quidem ei merĭto atque optĭmo iure
contĭgit. Quis enim est illo aut nobilitāte aut probi-
tāte aut optimārum artium studio aut innocentia
aut ullo laudis genĕre praestantior?

CAP. II

Nullīus tantum flumen est, ingenii, nullīus dicendi aut scribendi tanta vis, tanta copia, quae non dicam exornāre, sed enarrāre, C. Caesar, res tuas gestas possit. Tamen adfirmo, et hoc pace dicam tua, nullam in his esse laudem ampliōrem
quam eam, quam hodierno die consecūtus es. So- 5
leo saepe ante ocūlos ponĕre idque libenter crebris usurpāre sermonĭbus, omnis nostrōrum imperatorum, omnis exterārum gentium potentissimorumque populōrum, omnis clarissimōrum regum res gestas cum tuis nec contentiōnum magnitudĭne nec numĕro proeliōrum nec varietāte regiōnum nec celeritāte conficiendi nec dissimilitudĭne bellōrum posse conferri, nec vero disiunctisĭmas terras citius passĭbus cuiusquam potuisse peragrāri, quam tuis
non dicam cursĭbus, sed victoriis lustrātae sunt. 6
Quae quidem ego nisi ita magna esse fatear, ut ea vix cuiusquam mens aut cogitatio capĕre possit, amens sim; sed tamen sunt alia maiōra. Nam bellĭcas laudes solent quidam extenuāre verbis, easque detrahĕre ducĭbus, communicāre cum multis, ne propriae sint imperatōrum. Et certe in armis milĭtum, virtus, locōrum oportunĭtas, auxilia sociōrum, classes, commeātus multum iuvant, maxĭmam vero

partem quasi suo iure Fortūna sibi vindĭcat et, quicquid prospĕre gestum est, id paene omne ducit suum.
7 At vero huius gloriae, C. Caesar, quam es paulo ante adeptus, socium habes nemĭnem; totum hoc, quatumcumque est, quod certe maxĭmum est, totum est, inquam, tuum. Nihil sibi ex ista laude centurio, nihil praefectus, nihil cohors, nihil turma decerpit; quin etiam illa ipsa rerum humanārum domĭna Fortūna in istĭus societātem gloriae se non offert, tibi cedit, tuam esse totam et propriam fatētur. Numquam enim temerĭtas cum sapientia commiscetur, neque ad cosilium casus admittĭtur.

Cap. III

8 Domuisti gentes inmanitāte barbăras, multitudĭne innumerabiles, locis infinītas, omni copiārum genĕre abundantes; sed tamen ea vicisti, quae et natūram et condiciōnem, ut vinci possent, habēbant. Nulla est enim tanta vis, quae non ferro et virĭbus debilitāri frangīque possit. Anĭmum vincĕre, iracundiam cohibēre, victoriae temperāre, adversarium nobilitāte, ingenio, virtūte praestantem non modo estollĕre iacentem, sed etiam amplificāre eius pristĭnam dignitātem, haec qui facit, non ego eum cum summis viris compăro, sed similĭ-

mum deo iudīco. Ităque, C. Caesar, bellīcae tuae 9
laudes celebrabuntur illae quidem non solum nos-
tris, sed paene omnium gentium littĕris atque lin-
guis, nec ulla umquam aetas de tuis laudībus con-
ticescet; sed tamen eius modi res nescio quo modo,
etiam cum leguntur, obstrĕpi clamōre milītum vi-
dentur et tubārum sono. At vero cum alīquid cle-
menter, mansuēte, iuste, moderāte, sapienter fa-
ctum, in iracundia praesertim, quae est inimīca
consilio, et in victoria, quae natūra insōlens et su-
perba est, [aut] audīmus aut legīmus, quo studio
incendīmur non modo in gestis rebus, sed etiam in
fictis, ut eos saepe, quos numquam vidīmus, diligā-
mus! Te vero, quem praesentem intuēmur, cuius
mentem sensusque et os cernīmus, ut quicquid belli 10
fortūna relīquum rei publīcae fecĕrit, id esse salvum
velis, quibus laudības efferēmus, quibus studiis pro-
sequēmur, qua benivolentia complectēmur! Pariĕtes
me dius fidius, ut mihi vidētur, huius curiae tibi
gratias agĕre gestiunt, quod brevi tempŏre futura sit
illa auctorītas in his maiōrum suōrum et suis se-
dībus.

CAP. IV

Equīdem cum C. Marcelli, viri optīmi et com-
memorabīli pietāte praedīti, lacrīmas modo vobis-

cum vidērem, omnium Marcellōrum meum pectus memoria obfūdıt, quibus tu etiam mortuis M. Marcello conservāto dignitātem suam reddidisti nobilissimamque familiam iam ad paucos redactam paene ab interĭtu vindicasti. Hunc tu igĭtur diem tuis maxĭmis et innumerabilĭbus gratulationibus iure antepōnis. Haec enim res unīus est propria C. Caesaris; cetĕrae duce te gestae magnae illae quidem, sed tamen multo magnōque comitātu. Huius autem rei tu idem es et dux et comes; quae quidem tanta est, ut tropaeis et monimentis tuis adlatūra finem sit aetas (nihil est enim opĕre et manu factum, quod non aliquando conficiat et consūmat vetustas); at haec tua iustitia et lenĭtas anĭmi florescet cotidie magis, ita ut, quantum tuis operĭbus diuturnĭtas detrăhet, tantum adfĕret laudĭbus. Et cetĕros quidem omnes victōres bellōrum civilium iam ante aequitāte et misericordia vicĕras; hodierno vero die et ipsum vicisti. Vereor, ut hoc, quod dicam, perinde intellĕgi possit audītum, atque ipse cogĭtans sentio: ipsam victoriam vicisse vidēris, cum ea, quae illa erat adepta, victis remisisti. Nam cum ipsīus victoriae condiciōne omnes victi occidissēmus, clementiae tuae iudicio conservāti sumus. Recte igĭtur unus invictus [es], a quo etiam ipsīus victoriae condicio visque devicta est.

Cap. V

Atque hoc C. Caesăris iudicium, patres conscri-
pti, quam late pateat, adtendĭte. Omnes enim, qui 13
ad illa arma fato sumus nescio quo rei publĭcae
misĕro funestōque compulsi, etsi alĭqua culpa te-
nēmur errōris humāni, scelĕre certe liberāti su-
mus. Nam, cum M. Marcellum deprecantĭbus vo-
bis rei publĭcae conservāvit, me et mihi et item
rei publĭcae nullo deprecante, relĭquos amplissĭ-
mos viros et sibi ipsos et patriae reddĭdit, quo-
rum et frequentiam et dignitātem hoc ipso in con-
sessu vidētis: non ille hostes induxit in curiam,
sed iudicāvit a plerisque ignoratiōne potius et falso
atque ināni metu, quam cupiditāte aut crudelitāte
bellum esse susceptum. Quo quidem in bello sem- 14
per de pace audiendum putāvi, semperque dolui
non modo pacem, sed etiam oratiōnem civum pa-
cem flagitantium repudiāri. Neque enim ego illa
nec ulla umquam secūtus sum arma civilia, sem-
perque mea consilia pacis et togae socia, non belli
atque armōrum fuērunt. Homĭnem sum secūtus
privāto officio, non publĭco, tantumque apud me
grati anĭmi fidēlis memoria valuit ut nulla non
modo cupiditāte, sed ne spe quidem prudens et
sciens tamquam ad interĭtum ruĕrem voluntarium.

15 Quod quidem meum consilium minĭme obscūrum
fuit. Nam et in hoc ordĭne intĕgra re multa de pace
dixi, et in ipso bello eădem etiam cum capĭtis mei
pericŭlo sensi. Ex quo nemo erit tam iniustus rerum
existimātor, qui dubĭtet quae Caesăris de bello vo-
luntas fuĕrit, cum pacis auctōres conservandos sta-
tim censuĕrit, cetĕris fuĕrit iratior.

Cap. VI

Atque id minus mirum fortasse tum cum esset
incertus exĭtus et anceps fortūna belli; qui vero
victor pacis auctōres dilĭgit, is profecto declārat
16 maluisse se non dimicāre quam vincĕre. Atque hu-
ius quidem rei M. Marcello sum testis. Nostri enim
sensus ut in pace semper, sic tum etiam in bello con-
gruēbant. Quotiens ergo eum et quanto cum dolōre
vidi cum insolentiam certōrum homĭnum, tum
etiam ipsīus victoriae ferocitātem extimescentem!
quo gratior tua liberalitas, C. Caesar, nobis qui illa
vidĭmus, debet esse. Non enim iam causae sunt in-
17 ter se, sed victoriae comparandae. Vidĭmus tuam
victoriam proeliōrum exĭtu terminātam, gladium
vagīna vacuum in urbe non vidĭmus. Quos ami-
sĭmus cives, eos Martis vis percŭlit, non ira vi-
ctoriae, ut dubitāre debeat nemo, quin multos si

posset C. Caesar ab infĕris excitāret, quoniam ex
eādem acie conservat quos potest. Alterius vero
partis nihil amplius dico quam id quod omnes ve-
rebāmur nimis iracundam futūram fuisse victo-
riam. Quidem enim non modo armātis, sed inter- 18
dum etiam otiōsis minabantur, nec quid quisque
sensiset, sed ubi fuĭsset, cogitandum esse dicēbant,
ut mihi quidem videantur di inmortāles, etiamsi
poenas a popŭlo Romāno ob alĭquod delictum expe-
tivērunt, qui civīle bellum tantum et tam luctuō-
sum excitavērunt, vel placāti iam vel satiāti ali-
quando omnem spem salūtis ad clementiam vi-
ctōris et sapientiam contulisse.

Quare gaude tuo isto tam excellenti bono, et
fruĕre cum fortūna et gloria, tum etiam natūra et 19
morĭbus tuis, ex quo quidem maxŭmus est fructus
iucundĭtasque sapienti. Cetĕra cum tua recorda-
bĕre, etsi persaepe virtūti, tamen plerumque felici-
tāti tuae gratulabĕre: de novis quos in re publĭca
tecum simul esse voluisti, quotiens cogitābis, to-
tiens de maxŭmus tuis beneficiis, totiens de incre-
dibĭli liberalitāte, totiens de singulāri sapientia co-
gitābis. Quae non modum summa bona, sed nimĭrum
audĕbo vel sola dicĕre. Tantus est enim splendor
in laude vera, tanta in magnitudĭne anĭmi et consĭ-
li dignĭtas, ut haec a Virtūte donāta, cetĕra a For-

20 tūna commodāta esse videantur. Noli igĭtur in conservandis viris bonis defetigāri, non cupiditāte praesertim alĭqua aut pravitāte lapsis, sed opiniōne officii stulta fortasse, certe non imprŏba, et specie quadam rei publĭcae. Non enim tua ulla culpa est si te alĭqui timuērunt, contrāque summa laus quod minĭme timendum fuisse sensērunt.

Cap. VII

21 Nunc venio ad gravissĭmam querēlam et atrocissĭmam suspiciōnem tuam, quae non tibi ipsi magis quam cum omnĭbus civĭbus, tum maxŭme nobis qui a te conservāti sumus providenda est. Quam etsi spero falsam esse, numquam tamen extenuābo; tua enim cautio nostra cautio est. Quodsi in alterŭtro peccandum sit, malim vidēri nimis timĭdus quam parum prudens. Sed quisnam est iste tam demens? de tuisne —tametsi qui magis sunt tui quam quibus tu salūtem insperantĭbus redidisti?— an ex eo numĕro qui una tecum fuerunt? non est credibĭlis tantus in ullo furor, ut quo duce omnia summa sit adeptus, huius vitam non antepōnat suae. An si nihil tui cogĭtant scelĕris, cavendum est ne quid inimĭci? qui? omnes enim qui fuērunt, aut sua pertinacia vitam amisērunt, aut tua misericordia retinuērunt, ut aut

nulli supersint de inimīcis, aut qui fuērunt sint amicissĭmi. Sed tamen cum in anĭmis homĭnum tantae 22
latebrae sint et tanti recessus, augeāmus sane suspiciōnem tuam; simul enim augebĭmus diligentiam. Nam quis est omnium tam ignārus rerum, tam rudis in re publĭca, tam nihil umquam nec de sua nec de commūni salūte cogĭtans, qui non intellĕgat tua salūte continēri suam, et ex unīus tua vita pendēre omnium? equĭdem de te dies noctesque ut debeo cogĭtans, casus dumtaxat humānos et incertos eventus valetudĭnis et natūrae commūnis fragilitātem extimesco, doleoque cum res publĭca inmortālis esse debeat, eam in unīus mortālis anĭma consistĕre. Si 23
vero ad humānos casus incertosque motus valetudĭnis scelĕris etiam accēdit insidiarumque consensio, quem deum si cupiat posse opitulāri rei publĭcae credĭmus?

CAP. VIII

Omnia sunt excitanda tibi, C. Caesar, uni, quae iacēre sentis belli ipsīus impĕtu quod necesse fuit perculsa atque prostrāta; constituenda iudicia, revocanda fides, comprimendae libidĭnes, propaganda subōles, omnia quae dilapsa iam diffluxērunt, sevēris legĭbus vincienda sunt. Non fuit recusandum 24

in tanto civīli bello, tanto animōrum ardōre et armōrum, quin quassāta res publĭca, quicumque belli eventus fuisset, multa perdĕret et ornamenta dignitātis et praesidia stabilitātis suae, multăque uterque dux facĕret armātus, quae idem togātus fiĕri prohibuisset. Quae quidem tibi nunc omnia belli vulnĕra sananda sunt, quibus praeter te medēri
25 nemo potest. Ităque illam tuam praeclarissĭmam et sapientissĭmam vocem invītus audīvi: "satis diu vel natūrae vixi vel gloriae". Satis si ita fortasse natūrae, addo etiam si placet gloriae, at quod maxĭmum est, patriae certe parum. Quare omitte quaeso istam doctōrum homĭnum in contemnenda morte prudentiam, noli nostro pericŭlo esse sapiens. Saepe enim venit ad aures meas, te idem istud nimis crebro dicĕre, satis te tibi vixisse. Credo; sed tum id audīrem, si tibi soli vivĕres aut si tibi etiam soli natus esses. Omnium salūtem civium cunctamque rem publĭcam res tuae gestae complexae sunt; tantum abes a perfectiōne maximōrum opĕrum, ut fundamenta nondum quae cogĭtas iecĕris. Hic tu modum vitae tuae non salūte rei publĭcae, sed aequitāte anĭmi definies? quid si istud ne gloriae quidem satis est? cuius te esse avidissĭmum quamvis sis
26 sapiens non negābis "Parumne" inquies "magna relinquĕmus?" immo vero aliis quamvis multis sa-

tis, tibi uni parum. Quicquid est enim, quamvis amplum sit, id est parum tum cum est alĭquid amplius. Quod si rerum tuārum inmortalium, C. Caesar, hic exĭtus futūrus fuit, ut devictis adversariis rem publĭcam in eo statu relinquēres, in quo nunc est, vide, quaeso, ne tua divīna virtus admiratiōnis plus sit habitūra quam gloriae, siquĭdem gloria est inlustris (*) ac pervagāta magnōrum vel in suos [cives] vel in patriam vel in omne genus homĭnum fama meritōrum.

Cap. IX

Haec igĭtur tibi relĭqua pars est, hic restat actus, 27
in hoc elaborandum est, ut rem publĭcam constituas, eāque tu in primis summa tranquillitāte et otio perfruāre. Tum te, si voles, cum et patriae quod debes solvēris, et naturam ipsam explevēris satietāte vivendi, satis diu vixisse dicĭto. Quid est enim omnīno hoc ipsum diu, in quo est aliquĭd extrēmum? quod cum venit, omnis voluptas praeterĭta pro nihĭlo est, quia postea nulla est futūra. Quamquam iste tuus anĭmus numquam his angustiis quas natūra nobis ad vivendum dedit, contentus fuit, semper inmortalitātis amōre flagrāvit.

(*) Inlustris = illustris.

28 Nec vero haec tua vita ducenda est, quae corpŏre
et spirĭtu continētur; illa, inquam, illa vita est tua
quae vigēbit memoria saeculōrum omnium, quam
posterĭtas alet, quam ipsa aeternĭtas semper tuebĭ-
tur. Huic tu inservias, huic te ostentes oportet,
quae quidem quae mirētur iam pridem multa ha-
bet; nunc etiam quae laudet exspectat. Obstu-
pescent postĕri certe imperia, provincias, Rhenum,
Oceănum, Nilum, pugnas innumerabĭles, incredibĭ-
les victorias, monimenta, munĕra, triumphos audien-
29 tes et legentes tuos. Sed nisi haec urbs stabilīta tuis
consiliis et institūtis erit vagabĭtur modo tuum no-
men longe atque late, sedem stabĭlem et domicilium
certum non habēbit. Erit inter eos etiam qui nascen-
tur, sicut inter nos fuit, magna dissensio, cum alii
laudĭbus ad caelum res tuas gestas effĕrent, alii for-
tasse alĭquid requīrent, idque vel maxĭmum, nisi belli
civīlis incendium salūte patriae restinxĕris, ut illud
fati fuisse videātur, hoc consĭli. Servi igĭtur eis iu-
dicĭbus qui multis post saecŭlis de te iudicabunt, et
quidem haud scio an incorruptius quam nos. Nam et
sine amōre et sine cupiditāte et rursus sine odio et
30 sine invidia iudicābunt. Id autem etiamsi tum ad te,
ut quidam falso putant, non pertinēbit, nunc certe
pertĭnet esse et talem, ut tuas laudes obscuratūra
nulla umquam sit oblivio.

CAP. X

Diversae voluntātes civium fuērunt distractaeque sententiae. Non enim consiliis solum et studiis, sed armis etiam et castris dissidebāmus; erat obscurĭtas quaedam, erat certāmen inter clarissĭmos duces; multi dubitābant quid optĭmum esset, 31
multi quid sibi expedīret, multi quid decēret, nonnulli etiam quid licēret. Perfuncta res publĭca est hoc misĕro fatalīque bello; vicit is qui non fortūna inflammāret odium suum, sed bonitāte lenīret, nec qui [omnes] quibus irātus esset, eosdem etiam exilio aut morte dignos iudicāret. Arma ab aliis posĭta, ab aliis erepta sunt. Ingrātur est iniustusque civis qui armōrum pericŭlo liberātus, anĭmum tamen retĭnet armātum, ut etiam ille sit melior, qui in acie cecĭdit, qui in causa anĭmam profūdit. Quae enim pertinacia quibusdam, eădem aliis constantia vidēri potest. Sed iam omnis fracta dissen- 32
sio est armis, exstincta aequitāte victōris. Restat ut omnes unum velint, qui habent alĭquid non sapientiae modo, sed etiam sanitātis. Nisi te, C. Caesar, salvo et in ista sententia qua cum antea, tum hodie maxĭme usus es, manente salvi esse non possŭmus. Quare omnes te qui haec salva esse volŭmus, et hortāmur et obsecrāmus, ut vitae, ut salūti tuae con-

sūlas, omnesque tibi —ut pro aliis etiam loquar quod de me ipso sentio—, quoniam subesse alĭquid putas quod cavendum sit, non modo excubias et custodias, sed etiam latĕrum nostrōrum opposĭtus et corpŏrum pollicemur.

Cap. XI

33 Sed ut, unde est orsa, in eōdem terminētur oratio, maxĭmas tibi omnes gratias agĭmus, C. Caesar, maiōres etiam habēmus. Nam omnes idem sentiunt, quod ex omnium precĭbus et lacrĭmis sentire potuisti. Sed quia non est omnĭbus stantĭbus necesse dicĕre, a me certe dici volunt, cui necesse est quodammŏdo. Et quod fiēri decet M. Marcello a te huic ordĭni populōque Romāno et rei publĭcae reddĭto, fiĕri id intellĕgo. Nam laetāri omnes non ut de unĭus solum, sed ut de omnium salūte sentio.
34 Quod autem summae benivolentiae est —quae mea erga illum omnĭbus nota semper fuit, ut vix C. Marcello optĭmo et amantissĭmo fratri, praeter eum quidem cedĕrem nemĭni—, cui id sollicitudĭne cura labōre tamdiu praestitĕrim quamdiu est de illĭus salūte dubitātum, certe hoc tempŏre magnis curis molestiis, dolorĭbus liberātus praestare debeo. Itāque, C. Caesar, sic tibi gratias ago, ut me omnĭbus rebus

a te non conservāto solum, sed etiam ornāto, tamen ad tua in me unum innumerabilia merĭta, quod fiĕri iam posse non arbitrābar, magnus hoc tuo facto cumŭlus accessĕrit.

FINIS

Colección E. B. E. de clásicos griegos escolares

ESOPO, *Fábulas.*
SAN LUCAS, *Actos de los Apóstoles.*
id. *Evangelio.*
S. J. CRISÓSTOMO, *Defensa de Eutropio.*
JENOFONTE, *Anabasis,* libro I.
id. id. id. II.
id. id. id. III.
id. *Apología de Sócrates.*
id. *La Ciropedia.*
TUCÍDIDES, *Guerra del Peloponeso,* I.
id. id. id. II.
ESQUILO, *Prometeo.*
SÓFOCLES, *Edipo, rey.*
HOMERO, *Iliada* (canto XXII).
PLATÓN, *Critón.*
HERODOTO, *El Egipto.*
DEMÓSTENES, *Filípica primera y discurso acerca de la paz.*

DEPOSITO LEGAL: BU - 106 — 1959